

1500
AD

Albericus Dominus Nominis
Franciscus pater in Christo
pater in Christo anno
1500

RUTH DANGELMAIER

DÜRER

p. 2

Self-Portrait (in Fur Coat)

Autoportrét v kožšinovém kabátu

Autoportrét (v kožuchu)

Autoportret w futrze

Autoportret (cu haină de blană)

Αυτοπροσωπογραφία με γούνα

1500, Oil on wood/olej na dřevě/olej na dreve/olej na drewnie/ulei pe lemn/
λάδι σε ξύλο, 67 × 49 cm, Alte Pinakothek, München

KÖNEMANN

© 2016 koenemann.com GmbH
www.koenemann.com

© 2017 Vydavatelství SLOVART, Praha
© 2017 Vydavateľstvo SLOVART, Bratislava
© 2017 451F sp. z o.o., Polska
© 2017 Prior Media Group, București
© 2017 Retail World (Public), Greece and Cyprus

Concept, Project Management: koenemann.com GmbH
Text: Ruth Dangelmaier
Editing: Dr. Daniel Kiecol

Translations: textcase.eu (English), Anna Koutská (Czech),
Zuzana Jánska (Slovak), Grzegorz Rafałowski (Polish),
Ioana Hariton (Romanian), Sofia Giannoulaki (Greek)

Art Direction: Oliver Hessmann
Layout: Nora Hein, Holydesign
Picture credits: akg-images gmbh

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
photocopied or duplicated in any form without the prior written
permission of the publisher.

ISBN: 978-3-7419-1940-4 (international)

Typesetting ITEM, s. r. o., Bratislava
Printed in Spain by LiberDúplex

6 À propos

The Age of Dürer: the World at the Turn of the 16th Century

Dürerova doba: svět
na přelomu 16. století
Dürerova doba: svet
na prelome 16. storočia
Epoka Dürera – świat
lat 1500
Epoca Dürer: lumea
în jur de 1500
Η εποχή του Ντύρερ:
Ο κόσμος γύρω στα 1500

8 Early Years

Raná léta
Rané roky
Lata nauki i wędrówek
Anii de ucenicie și primele călătorii
Τα πρώτα χρόνια

Contents

Obsah

Obsah

Spis treści

Cuprins

Περιεχόμενα

32 First trip to Italy

První cesta do Itálie
Prvá cesta do Talianska
Pierwsza podróż do Włoch
Prima călătorie în Italia
Το πρώτο ταξίδι στην Ιταλία

50 Setting up shop in Nuremberg

Počátky samostatnosti
v Norimberku
Založenie dielne
v Norimbergu
Początki samodzielności
w Norymberdze
Începutul activității
independente la Nürnberg
Ανεξαρτησία στη Νυρεμβέργη

82 Entrepreneurial Years

Léta podnikání
Roky podnikania
Lata przedsiębiorczości
Anii de antreprenoriat
Ανεξάρτητος καλλιτέχνης

146 Second trip to Italy

Druhá cesta do Itálie
Druhá cesta do Talianska
Druga podróż do Włoch
A doua călătorie în Italia
Δεύτερο ταξίδι στην Ιταλία

170 Years of Mastery

Mistrovská léta
Majstrovské roky
Lata mistrzostwa
Anii de măiestrie
Τα χρόνια της δεξιοτεχνίας

220 In the Service of the Greats

Ve službách velikánů
V službách velikánov
Służąc wielkim swoim czasów
În serviciul mai marilor
din timpul său
Στην υπηρεσία των Μεγάλων
της εποχής του

242 Journey to the Low Countries

Cesta do Nizozemí
Cesta do Nizozemska
Podróż do Niderlandów
Călătorie în Țările de jos
Το Ταξίδι στις Κάτω Χώρες

258 Art and theory: Dürer's Final Years

Umění a teorie: umělcova
pozdní léta
Umenie a teória: posledné roky
Sztuka i teoria – ostatnie lata
Artă și teorie: ultima perioadă
Τέχνη και θεωρία: Τα τελευταία
χρόνια του Ντύρερ

282 Curriculum Vitae

284 Museums

Muzea
Múzeá
Muzea
Muzeu
Μουσεία

À propos

The Age of Dürer: the World at the Turn of the 16th Century

As one who paved the way for the German Renaissance, Dürer is a man of so many superlatives that we can even call his active period of the “Age of Dürer”. In the transition from the Middle Ages to modern times, marked by religious, societal, and technological changes and the discovery of new worlds, Dürer moved across the European stage as a cosmopolitan, in constant dialogue with the greats of his era. His extensive oeuvre set standards for watercolors, woodcuts, copper plates, and etching and he turned both the self-portrait and the landscape study into new genres.

Dürerova doba: svět na přelomu 16. století

Albrechta Dürera lze označit za průkopníka renesance v německy mluvících zemích. Jeho význam dobře vystihuje skutečnost, že léta jeho tvorby jsou dodnes nazývána Dürerovou dobou. Žil na přelomu středověku a novověku, v čase, kdy došlo k řadě náboženských, společenských a technických změn, včetně objevu Nového světa. Byl kosmopolitou, který se volně pohyboval po evropském jevišti a udržoval dialog s mnoha významnými osobnostmi své doby. Dal zcela nový rozměr technikám, jako je akvarel, dřevorez, mědiryt a lept, a obohatil tehdejší umění o dva nové žánry: autoportrét a studii krajiny.

Dürerova doba: svet na prelome 16. storočia

Dürer ako umelec, ktorý vydláždil cestu pre nemeckú renesanciu, je človekom s toľkými superlatívami, že jeho dobu aktívnej tvorby môžeme pokojne nazvať „Dürerovou dobou“. V období na prechode od stredoveku do modernej éry, poznačenom náboženskými, spoločenskými i technologickými zmenami, sa Dürer pohyboval po európskej scéne ako kozmopolita v neustálom dialógu s veľikánmi svojej doby. Jeho rozsiahle dielo stanovuje normy pre akvarely, drevorezy, medirytiny a lepty. Zároveň transformuje autoportrét aj štúdiu krajiny na úplne nové žánre.

Michael Wolgemut (1434–1519) &
Wilhelm Pleydenwurff (1460–1494)

View of Nuremberg from the
Nuremberg Chronicle

Veduta města Norimberku

Pohľad na Norimberg z Norimerskej kroniky

Widok Norymbergi

Peisaj din Nürnberg din
„Cronica Nürnberg-ului“

Ώψη της Νυρεμβέργης από το
Χρονικό της Νυρεμβέργης

1493, Woodcut, colored/kolorovaný dřevorez/
kolorovaný dřevorez/drzeworyt, kolorowany/
gravurã în lemn colorată/έγχρωμη ξυλογραφία,
Bayerische Staatsbibliothek, München

Epoka Dürera – świat lat 1500

Jako prekursor renesansu i niemiecki Apelles – nazywany tak przez jemu współczesnych – Dürer zyskał tak wielkie uznanie, że czasy, w których tworzył, do dzisiaj nazywane są epoką Dürera. W okresie przechodzenia od średniowiecza do nowożytności, naznaczonym przełomami religijnymi i społecznymi, ale i odkrywaniem nowych światów, Dürer przemierza scenę współczesnej mu Europy jako kosmopolita znany i ceniony przez wielkich swoich czasów. Jego obszerne dzieło ustanawia kryteria dla akwareli, drzewo- i miedziorytu oraz dla rysunku. Wpływa także na rozwój autoportretu oraz studiów krajobrazowych jako nowych gatunków w malarstwie.

Epoca lui Dürer: lumea în jur de 1500

Precursor al Renașterii și supranumit de contemporanii săi Apelles germaniae Dürer atrage atâtea superlative încât putem numi perioada sa activă drept “epoca Dürer”. În tranziția de la Evul mediu la epoca modernă, într-un context al bulversărilor religioase, sociale și al schimbărilor tehnologice, Dürer devine un cosmopolit pe scena europeană, purtând constant dialoguri cu mai marii vremii. Opera sa vastă stabilește norme pentru lucrul cu acuarele, gravuri pe lemn și cupru și contribuie la evoluția autoportretului și a studiilor de peisaj.

Self-portrait
(detail)

Autoportrét
(detail)

Autoportrét
(detail)

Autoportret,
(detal)

Autoportret
(detaliu)

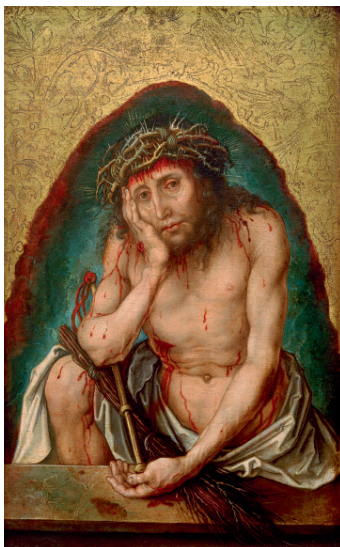
Αυτοπροσωπογραφία
(λεπτομέρεια)

1493, Parchment transferred
to canvas/olej na pergamentu
na plătne/olej na pergamenie
nalepenom na plătno/
olej na pergaminie klejony
na plótno/ulei pe pergament
lipit pe rănzã/μεταφορά από
περγαμινή σε καμβά, 56 × 44 cm,
Musée du Louvre, Paris

Η εποχή του Ντύρερ: Ο κόσμος γύρω στα 1500

Πρόδρομος της Γερμανικής Αναγέννησης, ο Ντύρερ συγκεντρώνει τόσους υπερθετικούς προσδιορισμούς, που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε την εποχή του ως την «Εποχή του Ντύρερ». Στη μετάβαση από τον Μεσαίωνα στους σύγχρονους χρόνους και μέσα σ' ένα πλαίσιο που χαρακτηριζόταν από θρησκευτικές, κοινωνιολογικές και τεχνολογικές ανατροπές καθώς και από την ανακάλυψη νέων κόσμων, ο Ντύρερ κινείται ως κοσμοπολίτης, σ' έναν συνεχή διάλογο με τους «Μεγάλους» της εποχής του. Το εκτεταμένο έργο του, έθεσε τα πρότυπα για υδατογραφίες, ξυλόγλυπτα, χαλκογραφίες και χαρακτηριστικά και εξέλιξε τις αυτοπροσωπογραφίες και τις τοπιογραφίες σε νέο ύψος.

Christ as the Man of Sorrows

Trpící Kristus

Kristus Trpitelj

Chrystus Frasobliwy

Hristos reprezentat ca „Omul durerilor“

Ο Χριστός ως ο άνθρωπος των θλίψεων

c. 1493, Oil on wood/olej na dřevě/olej na dreve/olej na drewnie/ulei pe lemn/λάδι σε ξύλο, 30 × 19 cm, Staatliche Kunsthalle, Karlsruhe

Early Years

Dürer was born May 21, 1471 in the German city of Nuremberg. Under the care of his father Albrecht (1427–1502), a goldsmith, and his mother Barbara (1452–1514), he grew up at the foot of Nuremberg's castle hill, surrounded by a modern atmosphere marked with the juxtaposition of old patrician families and the emerging merchant and tradesman classes. At the age of 13, Dürer started his apprenticeship in goldsmithing with his father, but switched over to the neighboring painter's workshop run by Michael Wolgemut in 1486. This is where the teenaged Dürer, already well-versed in many matters, received training in the principles of art. His first self-portrait dates back to this early period. When he was 19, Dürer set off as a journeyman painter along the middle and upper Rhine Valley, staying

Raná léta

Albrecht Dürer se narodil 21. května 1471 v Norimberku. Se svým otcem Albrechtem (1427–1502), který byl zlatníkem, a matkou Barbarou (1452–1514) bydleli v podhradí. Díky tomu chlapec vyrůstal v moderní atmosféře, kdy vedle sebe žily staré šlechtické rody i nově se prosazující kupecké a řemeslnické rodiny. Ve třinácti letech vstoupil do učení ke svému otci, protože jej však přitahovalo malířství, přešel roku 1486 do sousední výtvarné dílny Michaela Wolgemuta, kde se předvedl jako velmi zručný a schopný učeďník. Získal tu řemeslné základy a z této doby také pochází jeho první autoportrét. V devatenácti letech se vydal na studijní cestu do oblasti středního a horního Rýna. Doloženy jsou pobyty v Colmaru, Basileji a Štrasburku. Grafiky z tohoto

Rané roky

Dürer sa narodil 21. mája 1471 v nemeckom meste Norimberg. Vyrastal v rodine svojho otca zlatníka Albrechta (1427 – 1502) a matky Barbary (1452 – 1514) na úpätí norimberského hradného vrchu, obklopený modernou atmosférou poznačenou blízkosťou starých patricijských rodín a vznikajúcou triedou kupcov a obchodníkov. Vo veku 13 rokov sa Dürer začal učiť u svojho otca za zlatníka, ale v roku 1486 prešiel do susednej maliarskej dielne Michaela Wolgemuta. Tu sa dospievajúci Dürer, už zručný v mnohých ohľadoch, vyškolil v princípoch umenia. Jeho prvý autoportrét pochádza práve z tohto raného obdobia. Vo veku 19 rokov sa Dürer vydal ako potulný maliar na cestu pozdĺž stredného a horného údolia rieky Rýn, so zastávkami v mestách ako Colmar, Bazilej a Štrasburg.

Dürer the Elder/Dürer starší/Dürer starší/Dürer Starszy/
Dürer cel Bătrân/Ντύρερ ο πρεσβύτερος (1427–1502)

Self-Portrait

Autoportrét

Autoportrét

Autoportret

Autoportret

Αυτοπροσωπογραφία

1486, Silver point/stříbrná tužka/strieborná ceruza/srebrny sztyft/
creion de argint/ακίτσο με ασημένιο μολύβι, 28,4 × 21,2 cm, Albertina, Wien

Lata nauki i wędrówek

Dürer urodził się 21 maja 1471 r. w Norymberdze. Pod opieką ojca Albrechta (1472–1502), z zawodu złotnika, i matki Barbary (1452–1514) dorastał u stóp zamku już w atmosferze nowożytnej, pielęgnowanej w środowisku żyjących tam patrycjuszowskich rodów i ambitnych rodzin kupców oraz rzemieślników. W wieku 13 lat rozpoczyna naukę złotnictwa u swojego ojca. W roku 1486 stwierdza jednak, że bardziej pociąga go malarstwo i przechodzi do działającego po sąsiedzku warsztatu malarzkiego Michaela Wolgemuta. Tutaj chłopiec, dobrze już zorientowany w wielu dziedzinach (z tego czasu pochodzi jego pierwszy autoportret), opanowuje podstawy sztuki. Mając 19 lat, udaje się w czeladniczą podróż wzdłuż środkowego i górnego Renu. Zapewniono mu

Anii de ucenicie și primele călătorii

Dürer se naște la 21 mai 1471 la Nürnberg. În grija tatălui său Albrecht (1427-1502), aurar de profesie, și a mamei sale Barbara(1452-1514), crește la poalele castelului, înconjurat de o atmosferă modernă marcată de conviețuirea vechilor familii burgheze, a comercianților și a artizanilor ambițioși. La vârsta de 13 ani Dürer și-a început ucenicia ca aurar pe lângă tatăl său. În anul 1486, simțindu-se mai atras de pictură, se mută în atelierul vecin, cel al pictorului Michael Wolgemuts. Aici își dovedește talentul (producând chiar primul autoportret) și pune bazele formării sale artistice. La vârsta de 19 ani pornește ca pictor călător de-a lungul Rinului de mijloc și cel de sus. Pe parcurs se oprește la Colmar, Basel și Strasbourg. Lucrările

Τα πρώτα χρόνια

Ο Ντύρερ γεννήθηκε στις 21 Μαΐου 1471, στη γερμανική πόλη Νυρεμβέργη. Μαζί με τους γονείς του Άλμπρεχτ (1427-1502), έναν χρυσοκόο, και την μητέρα του Μπάρμπαρα (1452-1514), ζούσαν κάτω από το τείχος του κάστρου της Νυρεμβέργης, περιτριγυρισμένοι από μια ατμόσφαιρα σύγχρονη, κοντά σε παλιές οικογένειες πατρικίων καθώς και τις αναδυόμενες τάξεις των εμπόρων. Στην ηλικία των 13, ξεκίνησε τη μαθητεία του ως χρυσοκόος, δίπλα στον πατέρα του, αλλά γρήγορα άλλαξε στόχο και κατέληξε στο διπλανό εργαστήρι του ζωγράφου Μίχαελ Βόλγκεμουτ, το 1486. Εκεί ήταν, που ο έφηβος Ντύρερ με τα ήδη εξακριβωμένα ταλέντα του να εξελίσσονται, πήρε την πρώτη του εκπαίδευση στις αρχές της τέχνης. Η πρώτη του αυτοπροσωπογραφία αναφέρεται σ'αυτήν την περίοδο. Όταν ήταν 19 χρονών, ξεκίνησε ως ειδικευμένος

Barbara Dürer

Barbara Dürerová

Barbara Dürerová

Barbara Dürer

Barbara Dürer

Μπάμπαρα Ντύρερ

c. 1490, Oil on wood/olej na dřevě/olej na dreve/olej na drewnie/ulei pe lemn/λάδι σε ξύλο, 47 × 35,8 cm, Germanisches Nationalmuseum, Nürnberg

in such places as Colmar, Basel, and Strasbourg. His primarily graphic works reflect his constant search for perfection that resulted from his observation of nature and the study of contemporary masters. In Colmar in 1492, he studied the works of the recently deceased Martin Schongauer. In Basel, a center for the printing of books, Dürer worked on the woodcuts for Sebastian Brant's *Ship of Fools*, before he created three self-portraits in Strasbourg that functioned as proof of his nascent mastery. (The works are currently held in Paris, New York, and Erlangen). Returning to Nuremberg, the self-confident artist married nineteen-year-old Agnes Frey, a union that his father had arranged.

období vypovídají o jeho touze po dokonalém výrazu. Pomoci mu mělo pozorování přírody i studium děl tehdejších mistrů. Studia započal v roce 1492 v Colmaru, kde se zabýval dílem nedávno zemřelého Martina Schongauera. V Basileji, tehdejším centru knihtisku, působil jako kreslíř a pracoval na dřevorytech pro *Loď bláznů* Sebastiana Branta. Zkoušku dospělosti složil ve Štrasburku třemi autoportréty (díla se dnes nacházejí v Paříži, New Yorku a Erlangenu). Po návratu do Norimberku se již jako profesionální malíř oženil – vzal si devatenáctiletou Agnes Freyovou, kterou mu vybral otec.

V jeho predovšetkým grafickom diele sa odráža neustále hľadanie dokonalosti, ktoré vyplynulo z pozorovania prírody a štúdia súčasných majstrov. V Colmare v roku 1492 študoval diela nedávno zosnulého Martina Schongauera. V Bazileji, centre kníhtlače, pracoval Dürer na drevorezoch pre *Loď bláznov* Sebastiana Branta a následne vytvoril v Štrasburgu tri autoportréty, ktoré dokazovali jeho rodiace sa majstrovstvo. (Diela sa v súčasnosti nachádzajú v Paríži, New Yorku a Erlangene). Po návrate do Norimbergu sa seba-vedomý umelec oženil s devätnásťročnou Agnes Freyovou. Sobáš dohodol jeho otec.

Albrecht Dürer the Elder

Albrecht Dürer starší

Albrecht Dürer starší

Albrecht Dürer staryy

Albrecht Dürer cel Bãtrân

Ο Άλμπρεχτ Ντύρερ ο πρεσβύτερος

1490, Oil on wood/olej na dřevě/olej na drevene/olej na drevnie/ulei pe lemn/λάδι σε ξύλο,
47 × 39 cm, Galleria degli Uffizi, Firenze

gościńę w Colmar, Bazylei i Strasburgu. Szczególnie w grafikach Dürera przejawia się jego ciągle dążenie do perfekcji, wynikające z obserwacji przyrody i analizowania dzieł współczesnych mu mistrzów. W Colmar, w roku 1492, studiuje prace zmarłego krótko przedtem Martina Schongauersa. W Bazylei – mieście słynącym z drukowania książek – pracuje jako rytownik przy drzeworytach do *Statku głupeców* Sebastiana Branta, zanim w Strasburgu sam wystawi sobie świadectwo dojrzałości w formie trzech autoportretów (obecnie w zbiorach w Paryżu, Nowym Jorku i Erlangen). Po powrocie do Norymbergi, świadomy już swojej wartości, artysta żeni się z dziewiętnastoletnią Agnes Frey. Związek ten został zaaranżowany przez jego ojca.

sale grafice reflectă în special permanenta căutare a perfecțiunii ca rezultat al observării naturii și al studiului maestrilor timpului. În 1492 la Colmar, a studiat opera lui Martin Schongauer, recent decedat. La Basel, orașul tipăriturilor, produce gravuri în lemn pentru *Corabia nebunilor* a lui Sebastian Brant ; apoi pleacă la Strasbourg unde face trei autoportrete ce arată maturitatea și măiestria sa înăscută. (Lucrările sunt expuse în prezent la Paris, New York și Erlangen). Întors la Nürnberg, la îndemnul tatălui său, o ia de soție pe Agnes Frey, în vârstă de 19 ani.

τεχνίτης το ταξίδι του κατά μήκος του Ρήνου, μένοντας σε μέρη όπως το Κολμάρ, η Βασιλεία και το Στρασβούργο. Τα πρώτα του γραφιστικά έργα αντικατοπτρίζουν τη συνεχή αναζήτησή του για την τελειότητα που προέκυψε από την παρατήρηση της φύσης και των σύγχρονων δασκάλων της τέχνης. Στο Κολμάρ, το 1492, μελέτησε τα έργα του μόλις αποθανόντος Μάρτιν Σονγκάουερ. Στη Βασιλεία, ο Ντύρερ εργάστηκε πάνω στα ξυλόγλυπτα του Σεμπάστιαν Μπράντ *Το πλοίο των τρελών*, πριν δημιουργήσει τρεις αυτοπροσωπογραφίες, στο Στρασβούργο, που αποτελούν την απόδειξη της μαεστρίας του. (Τα έργα αυτά βρίσκονται σήμερα στο Παρίσι, τη Νέα Υόρκη και το Έρλανγκεν). Επιστρέφοντας στη Νυρεμβέργη, γεμάτος αυτοπεποίθηση, παντρεύεται τη νεαρή 19χρονη Άγκνες Φρέυ, σ' έναν γάμο που είχε προσχεδιάσει ο πατέρας του.

**The Discovery of the Boy
Drowned in Bregenz**

**Nalezení utopeného
chlapce z Bregenzu**

**Objavenie tela utopeného
chlapca z Bregenzu**

**Odnalezienie ciała utopionego
chłopca z Bregenz**

**Descoperirea copilului
înecat în Bregenz**

**Η ανακάλυψη του αγοριού που
πνίγηκε στο Μπρέγκεντς**

c. 1490, Oil and tempera on wood/olej a tempera na dřevě/olej a tempera na dreve/olej i tempera na drewnie/ulej și tempera pe lemn/λάδι και τέμπρα σε ξύλο, 42,5 × 51 cm, Private collection

The Lady with the Falcon

Dáma se sokolem

Dáma so sokolom

Kobieta z sokołem

Doamna cu șoimul

Η κυρία με το γεράκι

c. 1486, Black chalk or charcoal on reddish paper/černá křída nebo uhlík na červeném papíře/čierna krieda alebo uhlik na červenkastom papieri/czarna kredka lub węgiel na czerwonym papierze/cretă neagră sau cărbune pe hârtie roșie/μαύρη κιμωλία ή κάρβουνο σε κοκκινωπό χαρτί, 27,3 × 18,4 cm, British Museum, London

Three Soldiers

Tři vojáci

Traja vojaci

Trzej żołnierze

Trei ostaşi

Τρεις στρατιώτες

1489, Pen and ink/pero a inkoust/
perokresba atramentom/rysunek piórkiem/
rapă şi cerneală/πένα και μελάνι,
22 x 16 cm, Kupferstichkabinett, Berlin

Fencing Horsemen

Bojující jezdcí

1489, Pen and ink/pero a inkoust/perokresba atramentom/rysunek piórkciem/panā și cerneală/πένα και μελάνι, 19,8 × 31,1 cm, British Museum, London

Bojující jazdci

Walczący rycerze

Călăreți în luptă

Ἱππείς που ξιφομαχοῦν